

4. Jelentés a m. kir. földtani intézet ősgerinces-gyűjteményéről.

Dr. KORMOS TIVADAR-tól.

Az intézetünk múzeumában 1913—1914. években végrehajtott s még befejezésre váró újrendezési munkálatok gazdag, de addig java részben ki nem állított ősgerinces gyűjteményünk kibővítését is időszerrévé tették. Régi tapasztalásunk az, hogy a nagyközönség figyelmét a nagyobb, muzeális szempontból mutatós tárgyak s ezek közt főként a gerinces maradványok sokkal inkább lekötik, mint a — tudományos és gyakorlati szempontból még oly fontos — gerinctelen állatok maradványai, kőzetek, ásványi termékek és egyéb múzeumi tárgyak. Ezért, de meg az időközben felhalmozódott anyag nagy tudományos becsére való tekintettel is, az intézet igazgatósága ajánlatomra az ősgerincesek kiállításának kibővítését határozta el.

Az ősgerinces gyűjtemény eddig — néhány nagyobb, különálló tárgytól (*mammut*-csontváz, *cet*-csontváz stb.) eltekintve — mindössze 4 nagyobb és 6 kisebb szekrényben volt elhelyezve.

Az ujonnan átrendezett gyűjtemény hazai része ezzel szemben 12 nagy és 10 kisebb szekrényben foglal helyet, míg a külföldi rész 1 nagy és két kisebb szekrényben nyert elhelyezést. Ehhez járul még az első teremben levő *mammut*-csontváz mögötti nagy szekrényben felállított szentlőrinci *Mastodon*-lelet, mellyel együtt — a nagyobb, külön-külön elhelyezett tárgyaktól eltekintve — ősgerinces gyűjteményünk ma már 26 szekrényt tölt meg.

Mint hogy ennek a tekintélyes gyűjteménynek a rendezése még nem nyert teljes befejezést s az apró emlősök, madarak, csúszómászók és halak végleges felállítása, nemkülönben a feliratok és magyarázatok elhelyezése még hátra van, az egészről a jövő évi jelentésben szándékozom összefoglaló, képekkel illusztrált leírást adni.

Ezúttal csak azt említem, hogy a belföldi gyűjtemény, mely az 1912. év végén 4456 darabot számlált 50.416 kor. 10 fill. becértékben, az 1913—1914. évi leltározás során 568 darabbal szaporodott 24.476 kor. 30 fill. értékben; úgy hogy belföldi ősgerinces gyűjteményünk ezidőszerrint — a még leltározásra váró mikrofauna, a halak és újabb beszerzések

nélkül — 3218 lelt. szám alatt 5054 darabot foglal magába, összesen 74.892 kor. 40 fill. értékben.

Ehhez járul még az 1912. év végén 695 lelt. szám alatt 1793 darabot számláló — de azóta immár tetemesen felszaporodott — külföldi ősgerinces gyűjtemény 29.684 kor. 90 fill. értékben, úgy hogy a kezelés alatt álló leltárak teljes álladéka ezidőszerint 6847 darab (3913 lelt. szám alatt) összesen 104.547 kor. 30 fill. értékben.

Megjegyezni kívánom még azt, hogy amióta a gyűjtemény kezelését átvettem, a régi szokástól eltérőleg csupán a kiállítás alá kerülő tárgyakat leltározom s ezért gerinces-gyűjteményünk tényleges álladéka és értéke a mondottnál voltaképen jóval nagyobb. Arra azonban, hogy az újabbban ezerszámra felgyülemelő csontmaradványokat egytől-egyig leltározzam, sem időm, sem módom nincs, mert ha ezt tennem, jóformán egész évben egyebet sem végezhetnék, vagy pedig egy külön hozzáértő tisztviselőre volna segítségül szükségem. De meg az anyag fölösleges részével — csere szempontjából — való szabad rendelkezés szempontjából sem kívánatos mindennek a leltározása.

Mindezekről, valamint összehasonlító osteológiai gyűjteményünkről a jövő évi jelentés részére készítendő tüzetes ismertetésem bővebben fog beszámolni.

Ezúttal még csak azt említem, hogy amint a jelenleg katonai szolgálatot teljesítő preparátorunk: HABERL VIKTOR visszatér az intézet szolgálatába, múzeumunk kiállítása részére több csontváz, nevezetesen 2 óriási barlangi medve, 1 hiéna s egy szubfosszilis európai bölény csontvázai kerülnek felállításra.